

Bijlage 1: Handelingsperspectief stikstofdepositie (versie 3, d.d. 8-7-2019)

- 1) Laat voor alle projecten, ook waar al wel sprake is van een onherroepelijk bestemmingsplan, door een RO-jurist en een ecooloog vaststellen of de stikstofuitstoot van het project de instandhoudingsdoelstellingen voor een NATURA 2000-gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben (gecombineerd met de uitstoot van andere projecten op dit NATURA 2000 gebied). Voor plangebieden die niet in de buurt van een stikstofgevoelig NATURA 2000 liggen, en gemotiveerd is/kan worden dat er geen sprake kan zijn van een schadelijk effect, heeft de uitspraak van de RvS geen gevolgen. In de PAS was een afstand van 3 km gangbaar om de effecten van met name verkeer te beoordelen, dit afstandscriterium is nu vervallen (maar is wel indicatief), een nieuwe versie van Aeries gaat waarschijnlijk op 5 km afstand rekenen, maar de te beoordelen afstand is nu ter beoordeling van een ecooloog.
- 2) Indien niet uitgesloten kan worden dat er sprake is van een verslechtering of een significant verstorend effect op een NATURA 2000 gebied, laat dan door een ecooloog een worst-case stikstofdepositieberekening maken met de laatste versie van het Aeries-model (max aantal programma en verkeer). Indien het NATURA 2000 gebied op "korte" afstand is gelegen, de RvS noemt bijvoorbeeld een afstand van 50 meter, laat dan aanvullend een berekening met het AAgro-Stacks-model maken. Denk aan zowel de aanleg- als gebruiksfase, en dat er nu een verplichting is op aardgasloos bouwen. Indien de berekening uitkomt op 0,00 mol/ha/jaar stikstofdepositie, dan is hoogstwaarschijnlijk onderbouwd dat er geen sprake is van een schadelijk effect. Indien een nieuwe versie van het Aeries-model nog nauwkeuriger rekent, bijvoorbeeld 4 cijfers achter de komma, dan moet de berekening op 0,0000 mol/ha/jaar uitkomen. Om zekerheid naar de toekomst toe te creëren wordt aanbevolen om in dit soort gevallen toch een Wet natuurbescherming (Wnb)-vergunning aan te vragen. Dat kan met een losse/aangehaakte aanvraag Wnb artikel 2.7 lid 2 zodat een omgevingsvergunning kan worden uitgevoerd/afgegeven. De komende tijd zal moeten blijken of deze vergunning Wnb artikel 2.7 lid 2 ook daadwerkelijk verplicht is als vastgesteld is dat er geen depositie is, maar voorlopig maar wel aanvragen dus. De provincie/GS zou dan kunnen besluiten dat er geen vergunning noodzakelijk is, of de vergunning verleend kan en moet worden (zie tevens punt 7).
- 3) Bij onherroepelijk vastgestelde bestemmingsplannen kan zijn verwezen naar de PAS en zijn vastgesteld dat er een stikstofdepositie is van <0,05 mol/ha/jaar (in de aanleg- en gebruiksfase). Laat in deze gevallen door een ecooloog een nieuwe berekening maken en vaststellen of er sprake is van een depositie van 0,00 mol/ha/jaar. Zo ja, dan is alsnog onderbouwd dat een schadelijk effect op een NATURA 2000 gebied is uitgesloten, zie punt 2, etc..
- 4) Indien er sprake is van een berekende stikstofdepositie van >0,00 mol/ha/jaar en een stikstofgevoelig NATURA 2000 gebied, laat een RO-jurist en ecooloog dan beoordelen of stikstofdepositie in aftrek kan worden genomen. Dat zou mogelijk zijn als de afname een rechtstreeks onlosmakelijk gevolg van het plan is (bijvoorbeeld omdat de gronden niet meer agrarisch of een andere functie kunnen worden gebruikt). Deze uitstoot kan dan van de depositie worden afgetrokken zodat de berekening alsnog op 0,00 mol/ha/jaar uitkomt, geen schadelijk effect, zie punt 2, etc..
- 5) Laat voor nog vast te stellen bestemmingsplannen in het kader van een "Voortoets" een worst-case stikstofdepositie-berekening maken, indien noodzakelijk met aftrek, zie punt 2, etc..

- 6) Indien er ondanks aftrek sprake is van een stikstofdepositie van $>0,00$ mol/ha/jaar, dan volgt per definitie maatwerk.
 - a. Een beperkte (tijdelijke) uitstoot van stikstof tijdens de aanlegfase bijvoorbeeld, hoeft niet te leiden tot een significante verstoring of verslechtering van een NATURA 2000 gebied. Dit is ter beoordeling van een ecoloog, maar niet eenvoudig.
 - b. Het plan kan gewijzigd worden uitgevoerd, zoals de bouwplaats of inrit van de wijk verlegd, met elektrische hulpmiddelen worden gebouwd, een kortere bouwperiode, de ligging van de ontsluitingsweg verlegd, minder woningen en dus minder verkeer, elektrisch verkeer (deels) voorgeschreven, het vergroten van het plangebied zodat meer aftrek mogelijk wordt en er minder uitstoot is door die extra ruimte te benutten voor aanleg van groene en blauwe structuren, etc.. Dit leidt dan tot andere uitgangspunten voor de stikstofdepositieberekening, en een andere gunstigere uitkomst, zodat er alsnog geen sprake is van een schadelijk effect, zie punt 2, etc..
- 7) Indien een significante verstoring of verslechtering niet kan worden uitgesloten, dan geldt een vergunningplicht op grond van artikel 2.8 lid 1 Wnb. Deze vergunning kan alleen worden verleend na het uitvoeren van een projectspecifieke passende beoordeling inclusief een Milieu-Effect-Rapportage (NB: dat geeft dus extra proceduretijd en voorbereidingskosten). Bij de passende beoordeling mogen positieve effecten van mitigerende maatregelen worden betrokken. Daarbij worden wel voorwaarden gesteld aan de mitigerende maatregelen. Dat geldt ook voor de effecten van de beperking van stikstofdepositie elders (maar wel op het "hetzelfde" NATURA 2000 gebied en zelfs de betreffende hexagoon in Aerius, extern salderen). Indien na het uitvoeren van de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat de natuurwaarden niet worden aangetast, dan kan vergunning worden verleend. Echter, vernomen is dat op korte termijn (de komende maanden), geen Wnb-vergunningen meer worden verleend en bestaande ontwerp Wnb-vergunningen zelfs kunnen worden ingetrokken, zodat de Minister van LNV tijd heeft om een "plan de campagne" op te stellen. Aangenomen wordt dat hiermee wordt bedoeld Wnb-vergunningen die een deel van de beschikbare depositieruimte willen gebruiken, en niet de Wnb-vergunningen waarbij de stikstofdepositie is vastgesteld op $0,00$ mol/ha/jaar (Wnb art 2.7 lid 2).
- 8) Is het project geschikt voor de "ADC toets", dat wil zeggen dat er geen alternatieve oplossing voor het project voorhanden is, er wel een dwingende reden van groot openbaar belang bestaat om dit project uit te voeren en compenserende maatregelen feitelijk worden getroffen (financiële compensatie is niet toegestaan), dan kan in het bestemmingsplan deze ADC-toets worden uitgewerkt. Het is de vraag of een woningbouwplan in aanmerking kan komen voor deze ADC toets (geen alternatief, van voldoende groot openbaar belang).
- 9) Indien het plan op basis van voorgaande oplossingsrichtingen geen doorgang kan vinden, dan is het wachten op maatregelen van het Rijk of de Provincie.

NB: Dit handelingsperspectief is ingestoken vanuit het perspectief van woningbouwontwikkeling.